

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД ГУМАНІЗАЦІЇ МІСЬКОГО СЕРЕДОВИЩА

Шевченко Людмила Станіславівна

кандидат архітектури, доцент

кафедра архітектури будівель та містобудування

Навчально-науковий інститут архітектури та будівництва

Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка

м. Полтава, Україна

Анотація. Виявлені прийоми, направлені на гуманізацію міського середовища у закордонній практиці.

Ключові слова: гуманізація, міське середовище, взаємодія, життєдіяльність людини.

EUROPEAN EXPERIENCE ON HUMANIZATION OF THE CITY'S ENVIRONMENT

Shevchenko Liudmyla

Ph. D, Master of Architecture, Associate Professor

Department of Architecture of Buildings and Urban Planning

Educational–Scientific Institute of Architecture and Construction

Poltava National Technical Yuri Kondratyuk University)

Poltava, Ukraine

Annotation. Methods aimed at humanizing the urban environment in foreign practice were revealed.

Keywords: humanization, urban environment, interaction, human activity.

Проблематика і актуальність. В умовах підвищених антропогенних навантажень, неефективного використання зелених зон, розширення автомобільної інфраструктури, збільшення шкідливих викидів в атмосферу, погіршення екологічної ситуації у містах постає логічне питання – чи є міський простір XXI століття комфортним для людини, чи відповідає він її потребам? Проблема гуманізації міського середовища гостро стоїть на порядку денному у суспільстві, адже пов'язана з найголовнішим – життєдіяльністю людини.

Стан висвітлення питання. Результати аналізу архітектурно-композиційних та естетичних рішень у міському середовищі стали предметом дослідження не однієї когорти науковців. С позицій гуманізації архітектурного середовища цікавими є роботи В.М. Шимка, В.О. Тимохіна, Н.М. Шебек та багатьох інших фахівців. Інформація про дані об'єкти частково висвітлюється в Інтернет-ресурсах, журналах «Проектinternational», «Landscape design» та ін.

Мета роботи – виявити прийоми гуманізації міського середовища, реалізовані у закордонній практиці.

Виклад основного матеріалу. *Гуманізація* – це процес, сукупність певних дій, спрямованих на створення середовища, чуйного до людини, турботливого до її оточення, комфортного для її існування. У цьому процесі бере участь низка фахівців – від архітекторів, урбаністів, ландшафтних архітекторів, дизайнерів до економістів, екологів та інженерів. Доктором архітектури Шебек Н.М. була здійснена спроба введення у науковий обіг принципу гуманізації архітектурного середовища, який проявляється в організації штучного довкілля у відповідності з ціннісними установками, вимогами і можливостями людини. Одним із дієвих критеріїв реалізації цього принципу автор вважає забезпечення найефективніших способів взаємодії між людиною, суспільством і матеріально-просторовим оточенням (Шебек, 2019[1]), рис. 1.

Світова архітектурна спільнота виробила певні стратегії розвитку міст, в основу якої покладено: перетворення міста в живу, зелену, придатну для життя, привабливу і конкурентноспроможну міську структуру, яка усебічно розвивається на благо мешканців міст. Такі міждисциплінарні проекти згуртовують навколо себе потужних фахівців з програмними інноваціями, створюючи єдине ціле для успішної модернізації міста, підвищення його життєздатності на шляху до гуманізації.

Дослідження закордонного досвіду формування нового та удосконалення існуючого міського середовища з'ясовано низку прийомів, направлених на його гуманізацію, серед яких:

Рисунок 1 – Реалізація принципу гуманізації архітектурного середовища
(на основі дефініції Н.М. Шебек)

- *освоєння підземних рівнів зі збереженням природного або історичного середовища, розчинення в них нових об'єктів.* Наприклад – міст Мойсея, м. Хальстерен, Нідерланди; каскад ескалаторів у м. Толедо, Іспанія. Обидва рішення демонструють якісне поєднання утилітарних потреб людей з толерантним відношенням до природного оточення (див. рис. 2);

Рисунок 2 – Освоєння підземних рівнів зі збереженням існуючого середовища

- *застосування природних матеріалів, взаємопроникнення штучного та природного середовища.* Наприклад – міські простори у Новій Зеландії, парклети Сан-Франциско (США) та Івано-Франківська (Україна), які

свідчать про гармонійне співіснування урбанізованих елементів з природними (автентичними);

- збільшення прогулянкових зон у містах, у тому числі за рахунок скорочення (ліквідації) автомобільного руху. Ціла низка прикладів по містах країн Західної Європи, які сповінують концепцію «Міста – для пішоходів», серед яких – Голландія, Данія, Франція, Іспанія, Німеччина, Італія, Фінляндія, а також Китай і США, рис. 3;

Таймс сквер. м. Нью Йорк.
США

Зона відпочинку
(замість паркінгу)
м. Песк'єра-дель-Гарда
Італія

Рисунок 3 – Збільшення прогулянкових зон у містах

- реновація «мертвих зон» міста зі створенням комфортних громадських просторів. Занедбані промислові території, простори під естакадами, мостами стали полотном для реалізації амбітних проектів по їх реновації. Свідченням цього є ціла низка відроджених просторів, серед яких – Замстад в м. Амстердам (Голландія), цементний завод у м. Барселона (Іспанія);
- відхід від монументальності простору й перехід до камерності, комфортності просторів для відпочинку й спілкування, подібного до природного. Яскравий приклад – реконструкція набережних відповідно до сучасних вимог і потреб;
- заміщення естакад на комфортні міські відкриті простори. Прикладом цього є відмова від громіздких транспортних мереж на користь вільного простору із використанням ландшафтних елементів та екологічно чистих

транспортних шляхів. Такі рішення зустрічаємо у Франції, Південній Кореї, Норвегії та США;

- *застосування змінних та інтерактивних елементів.* Інтерактивність та елемент взаємодії з мешканцями міст можуть бути присутніми у будь-якому міському просторі, наповнюючи його новими подіями, відчуттями, «життєвими емоціями». В якості таких елементів виступають утилітарні об'єкти (Rolling Bridge, Велика Британія; міст для пішоходів, Бразилія; музичні каруселі, Канада), арт-об'єкти та інсталяції;
- *створення якісних комфортних громадських просторів для спілкування із зонами особистого використання.* Пошук кращих умов для сучасного існування людей спонукає до облаштування міських просторів зі зручними місцями із безкоштовним wi-fi, підзарядкою батарей, місцями для проведення міні-переговорів. Такі простори з'являються у Віденському кварталі музеїв, вулицях Китаю з переобладнанням телефонних будок під сучасні особистісні місця відпочинку;
- *використання відображень в урбанізованому середовищі.* Тенденції вписування сучасних об'єктів в існуюче середовище міста актуальні при створенні об'єктів середовищного дизайну (малих архітектурних форм, сучасних міських меблів тощо). Відображення є вдалим прийомом легкого «вторгнення» в структуру міста, про що можна пересвідчитися в міських інсталяціях Аніша Капура.

Таким чином, наведені прийоми гуманізації архітектурного середовища міста у закордонній практиці переконливо доводять їх дієвість. Мешканці міста своєю діяльністю по формуванню й перетворенню довкілля відповідно до власних ціннісних пріоритетів сприяють в цілому і гуманізації міського середовища.

Література:

1. Шебек Н.М. Соціонічні передумови гуманізації архітектурного середовища поселень / Н.М. Шебек // Інноваційні технології в архітектурі

і дизайні : III міжнародна. наук.-практ. конф., 11-12 квітня 2019 р. : тези допов. – Харків, 2019. – С. 10-12.